



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **T. W.**,

skazanego za czyn z art. 258 § 3 k.k. i in.,

oraz **G. J.**,

skazanego za czyn z art. 258 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 2 kwietnia 2025 r.,

wniosków obrońców skazanych o wznowienie postępowania

zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 22 września 2023 r., II AKa 80/23,

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 30 kwietnia 2021 r., VI K 104/13,

**1. na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. wznowia postępowanie
zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w
Krakowie z dnia 22 września 2023 r., II AKa 80/23, zmieniającym
wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 30 kwietnia 2021 r., VI
K 104/13:**

1.1. w stosunku do T. W. - w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcia dotyczące czynów przypisanych w punktach V, X, XI i XIII wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie;

1.2. w stosunku do G. J. - w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcia dotyczące czynu przypisanego w punkcie XXII wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie;

1.3. na podstawie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. w stosunku do W. K. - w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcia dotyczące czynów przypisanych w punkcie XVIII wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie;

2. na podstawie art. 547 § 2 i 3 k.p.k. uchyla wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 września 2023 r., II AKa 80/23, i wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 30 kwietnia 2021 r., VI K 104/13, w zakresie wskazanym w punkcie 1, to jest co do rozstrzygnięć dotyczących czynów przypisanych T. W. wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie w punktach: V (dotyczy czynów z punktów VIII, XXI i LV części wstępnej tego wyroku), X (dotyczy czynu z punktu LIII części wstępnej tego wyroku), XI (dotyczy czynu z punktu LXXXVII części wstępnej tego wyroku) i XIII (dotyczy czynu z punktu XCIV części wstępnej tego wyroku) oraz co do rozstrzygnięć dotyczących czynu przypisanego G. J. wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie w punkcie XXII (czyn opisany w punkcie CXV części wstępnej tego wyroku), a na podstawie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. także co do rozstrzygnięć dotyczących czynów przypisanych W. K. w punkcie XVIII (czyny opisane w punktach VIII, XXI i CXII części wstępnej) wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie i w tym zakresie, na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., umarza postępowanie karne a kosztami procesu w tej części obciąża Skarb Państwa;

3. zarządza zwrot T. W. uiszczonej opłaty od wniosku o wznowienie postępowania w kwocie 150 (sto pięćdziesiąt) złotych;

**4. kosztami sądowymi postępowania w przedmiocie
wznowienia postępowania, w tym wydatkami tego postępowania,
obciąża Skarb Państwa.**

Andrzej Stępka

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2021 r., VI K 104/13, uznał T. W. winnym następujących czynów:

- czynu z art. 258 § 3 k.k., za który wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności (pkt II);
- ciągu trzydziestu dziewięciu przestępstw, w ramach którego czyn z pkt. II aktu oskarżenia wyczerpuje znamiona występku z art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. i art. 229 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., a pozostałe czyny wyczerpują znamiona występku z art. 298 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. i art. 229 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za które wymierzył mu jedną karę 6 lat pozbawienia wolności i grzywnę 300 stawek dziennych, po 100 zł każda stawka (pkt III);
- ciągu czterech przestępstw kwalifikowanych z art. 298 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 229 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za które wymierzył mu jedną karę 4 lat pozbawienia wolności i grzywnę 150 stawek dziennych, po 100 zł każda stawka (pkt IV);
- ciągu trzech przestępstw kwalifikowanych z art. 272 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za które wymierzył mu jedną karę roku pozbawienia wolności (pkt V);
- ciągu pięćdziesięciu pięciu przestępstw, w ramach którego czyn z pkt. LXXIII aktu oskarżenia wyczerpuje znamiona występku z art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., a każdy z pozostałych czynów wyczerpuje znamiona występku z art. 298 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za które wymierzył

mu jedną karę 5 lat pozbawienia wolności i grzywnę 300 stawek dziennych, po 100 zł każda stawka (pkt VI);

- ciągu dwóch przestępstw kwalifikowanych z art. 298 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za które wymierzył mu jedną karę roku pozbawienia wolności i grzywnę 100 stawek dziennych, po 100 zł każda stawka (pkt VII);

- czynu z art. 204 § 1 i 2 k.k. w zw. art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności (pkt VIII);

- czynu z art. 306 k.k., za który wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt X);

- czynu z art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt XI);

- czynu z art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt XII);

- czynu z art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt XIII).

Powyższe kary jednostkowe zostały połączone i jako karę łączną wymierzono T. W. karę 10 lat pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 500 stawek dziennych, po 100 zł każda stawka (pkt XV).

Wyrok zawierał także rozstrzygnięcie, w którym, na podstawie art. 414 § 1 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k., umorzono postępowanie o dwa czyny zarzucane oskarżonemu T. W. (pkt XIV).

Tym samym wyrokiem Sąd Okręgowy w Krakowie uznał oskarżonego G. J. za winnego następujących czynów:

- czynu z art. 258 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt II);

- ciągu osiemnastu przestępstw, w ramach którego czyn z pkt. II aktu oskarżenia wyczerpuje znamiona występku z art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., a pozostałe czyny wyczerpują znamiona występku z art. 298 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za które wymierzył mu jedną karę

2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę 300 stawek dziennych, po 50 zł każda stawka (pkt XXI);

- czynu z art. 272 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt XXII).

Kary jednostkowe zostały połączone i jako karę łączną wymierzono oskarżonemu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt XXIII).

Wyrokiem Sądu Okręgowego W. K. został uznany za winnego:

- czynu z art. 258 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt II);

- ciągu dwudziestu przestępstw, w ramach którego czynu z pkt. II i XVII aktu oskarżenia wyczerpują znamiona występku z art. 298 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., a pozostałe czyny wyczerpują znamiona występku z art. 298 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za które wymierzono mu jedną karę 3 lat pozbawienia wolności i grzywnę 300 stawek dziennych, po 50 zł każda stawka (pkt XVII);

- ciągu trzech przestępstw kwalifikowanych z art. 272 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za które wymierzono mu jedną karę roku pozbawienia wolności (XVIII).

Kary jednostkowe zostały połączone i jako karę łączną wymierzono W. K. karę 3 lat pozbawienia wolności (pkt XIX).

Wyrok zawierał także rozstrzygnięcia w przedmiocie przepadku, obowiązku naprawienia szkody, odpowiedzialności karnej współoskarżonego A. W. i kosztów procesu.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 22 września 2023 r., II AKa 80/23:

- w punkcie I. sprostował oczywiste omyłki pisarskie w wyroku Sądu I instancji;

- w punkcie II. zmienił zaskarżony wyrok co do T. W. , G. J. i W. K. w ten sposób, że: w pkt. VIII z kwalifikacji prawnej czynu wyeliminował art. 204 § 1 k.k., a za podstawę prawną wymiaru kary przyjął art. 204 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.; w punkcie XV spośród wymienionych tam punktów zaskarżonego wyroku, którymi orzeczono jednostkowe kary pozbawienia wolności podlegające łączeniu wyeliminował pkt I i IX, zaś wyliczenie to uzupełnił o pkt X; w punkcie XXIII uzupełnił wyliczenie punktów

zaskarżonego wyroku, którymi orzeczono jednostkowe kary pozbawienia wolności podlegające łączeniu o pkt II; w punkcie XIX uzupełnił wyliczenie punktów zaskarżonego wyroku, którymi orzeczono jednostkowe kary pozbawienia wolności podlegające łączeniu o punkt II i podwyższył tę karę łączną do 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności; zmienił wysokość kwot zasądzonych jako obowiązek naprawienia szkody;

- w punkcie III. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od powyższego wyroku obrońcy skazanych T. W. i G. J. wnieśli kasacje. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 11 września 2024 r., III KK 223/24, oddalił je jako oczywiście bezzasadne.

Obrońcy obu skazanych przedłożyli wnioski o wznowienie postępowania. Obrońca skazanego T. W. wniósł o:

„1. wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie do sygn. akt II AKa 80/23 wydanego na skutek wniesienia apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie, VI Wydział Karny, sygn. akt VI K 104/13;

2. uchylenie ww. wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie w części, tj. w zakresie punktu III, w stopniu, w jakim utrzymał on w mocy wyrok Sądu I instancji uznający oskarżonego za winnego popełnienia czynów z punktów VIII, XXI, LIII, LV, LXXXVII i XCIV aktu oskarżenia i umorzenie postępowania przeciwko T. W. na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w związku z faktem, że w przedmiotowym zakresie nastąpiło przedawnienie karalności”. W uzasadnieniu wniosku obrońca powołał się na skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., P 12/22 (Dz. U. z 2023 r., poz. 2740) i uznanie art. 15z¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1327, z późn. zm.; dalej: specustawa COVID) za niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Obrońca skazanego G. J. wniósł o „na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 1 k.p.k. wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie, II Wydział Karny, z dnia 22 września 2023 r. (sygn. akt: II AKa 80/23), utrzymującym w mocy oraz częściowo

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie, VI Wydział Karny, z dnia 30 kwietnia 2021 r. (sygn. akt: VI K 104/13), z uwagi na utratę mocy prawnej przepisu na podstawie którego zostało wydane orzeczenie, wskutek stwierdzenia o jego niezgodności z Konstytucją RP przez Trybunał Konstytucyjny, a to art. 15 zzz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 340 z późn. zm.) uznanego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r. sygn. akt: P 12/22 za niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Zastosowanie art. 15 zzz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych skutkowało naruszeniem przez Sąd II instancji art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie”. Skarżący, powołując się na art. 547 § 2 k.p.k., wniósł o uchylenie obu opisanych w punkcie pierwszym wyroków i przekazanie sprawy Sądowi I instancji, to jest Sądowi Okręgowemu w Krakowie, VI Wydział Karny, do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na fakt, że sprawy wznowieniowe obu skazanych zostały pierwotnie zarejestrowane oddzielnie (sprawa T. W. pod sygn. akt III KO 169/24, sprawa G. J. pod sygn. akt III KO 163/24), postanowieniem z dnia 25 listopada 2024 r., III KO 169/24, Sąd Najwyższy połączył sprawę III KO 169/24 dotyczącą skazanego T. W. do wspólnego rozpoznania ze sprawą III KO 163/24 dotyczącą skazanego G. J..

W pisemnej odpowiedzi na wnioski o wznowienie prokurator wniósł o wznowienie postępowania z urzędu, uchylenie punktu III wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 września 2023 r., II AKa 80/23 w części utrzymującej w mocy punkty V, X, XI, XIII i XXII wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 30 kwietnia 2021 r., VI K 104/13, oraz umorzenie, z uwagi na przedawnienie karalności, postępowania karnego przeciwko: T. W. o przestępstwa przypisane mu w punktach V, X, XI i XIII wyroku Sądu I instancji, G. J. o czyn z punktu XXII tego wyroku oraz – z uwagi na wystąpienie okoliczności z art. 435 k.p.k. – W. K. o ciąg przestępstw przypisany w punkcie XVIII wyroku Sądu Okręgowego. Wskazując na daty przedawnienia karalności poszczególnych przestępstw prokurator nie uwzględnił

okresu wynikającego z pierwszego przedłużenia covidowego (opisanego w dalszej części uzasadnienia).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy T. W. okazał się zasadny, zaś wniosek obrońcy G. J. okazał się zasadny częściowo, co doprowadziło do wznowienia postępowania oraz uchylenia zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu I instancji w zakresie wskazanym w rozstrzygnięciu co do tych skazanych, jak również, z uwagi na regulację art. 435 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., co do W. K..

Powodem, dla którego należało wznowić przedmiotowe postępowanie jest przedawnienie karalności określonych przestępstw w chwili orzekania przez Sąd Apelacyjny. Na przedpolu rozważań dotyczących terminów przedawnienia karalności konkretnych czynów należy wskazać następująco. Obliczając poszczególne terminy przedawnienia karalności w tej sprawie należało wziąć pod uwagę terminy przedawnienia z art. 101 § 1 k.k. oraz regułę z art. 102 § 1 k.k. Jednocześnie należało uwzględnić, że z dniem 3 sierpnia 2005 r. do art. 101 § 1 k.k. został dodany punkt 2a, dotyczący przedawnienia karalności przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności przekraczającą 5 lat, w stosunku do którego ustawa nowelizująca zawierała przepis intertemporalny (art. 2), zgodnie z którym do czynów popełnionych przed wejściem w życie ustawy stosuje się przepisy Kodeksu karnego o przedawnieniu w brzmieniu nadanym tą ustawą, chyba że termin przedawnienia już upłynął (zob. ustawa z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, Dz. U. z 2005 r., nr 132, poz. 1109). Należało uwzględnić również, że do dnia 2 marca 2016 r. do przedłużenia terminu przedawnienia karalności w związku z wszczęciem postępowania niezbędne było wszczęcie postępowania w fazie *in personam*, co powodowało wydłużenie tego terminu o 5 lat (art. 102 § 1 k.k. w brzmieniu do dnia 2 marca 2016 r.). Ustawą z dnia 15 stycznia 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r., poz. 189) zmieniono art. 102 k.k. i wydłużono termin „wydłużenia” terminu karalności po wszczęciu postępowania z 5 do 10 lat. Ustawa ta weszła w życie w dniu 2 marca 2016 r. i zawierała przepis intertemporalny (art. 2), zgodnie z którym do czynów popełnionych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się

przepisy o przedawnieniu w brzmieniu nadanym tą ustawą, chyba że termin przedawnienia już upłynął.

W okresie od dnia 31 marca 2020 r. (wejście w życie) do dnia 16 maja 2020 r. (utrata mocy) obowiązywało zawieszenie biegu terminu przedawnienia karalności przestępstw na mocy art. 15zzr ust. 6 specustawy COVID – przepis art. 15zzr ust. 6 dodany przez art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 568 ze zm.), a uchylony przez art. 46 pkt 20 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 875, ze zm.).

Wypada w tym miejscu podkreślić, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r. w sprawie P 12/22 (o którym poniżej), nie dotyczył wspomnianego art. 15zzr ust. 6 specustawy COVID i tym samym tzw. pierwszego „covidowego przedłużenia przedawnienia”. Trzeba też mieć na względzie, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 14 września 2022 r., I KZP 9/22 (OSNK 2022, z. 11-12, poz. 39) potwierdził konieczność doliczania do terminu przedawnienia karalności ww. okresu wynikającego z obowiązywania art. 15zzr ust. 6 specustawy COVID, przy czym pogląd ten spotkał się z krytyką w literaturze przedmiotu (por. M. Kulik, *Wydłużenie z mocą wsteczną terminu przedawnienia karalności. Glosa do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – Izba Karna z dnia 14 września 2022 r., I KZP 9/22*, OSP 2023, nr 5, s. 39 i nast.; K. Lipiński, *Retroaktywna modyfikacja terminów przedawnienia w związku z epidemią COVID-19. Glosa do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – Izba Karna z dnia 14 września 2022 r., I KZP 9/22*, OSP 2023, nr 4, s. 31 i nast.).

Od dnia 22 czerwca 2021 r. obowiązywał art. 15zzr¹ ust. 1 specustawy COVID (dodany art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2021 r., poz. 1023). Zgodnie z tym przepisem, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu nie biegło przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania

kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe. Zgodnie z art. 7 ww. ustawy nowelizującej, do czynów popełnionych przed dniem wejścia w życie ustawy oraz kar orzeczonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy o przedawnieniu w brzmieniu nadanym tą ustawą, chyba że termin przedawnienia już upłynął. Przepis ten obowiązywał do dnia 1 października 2023 r. – został uchylony na mocy art. 28 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1860). Oznacza to, że Sąd odwoławczy, orzekając w dniu 22 września 2023 r., orzekał w czasie obowiązującego w tamtym momencie, korzystającego z domniemania konstytucyjności, zawieszenia biegu terminów przedawnienia karalności, które rozpoczęło się w dniu 22 czerwca 2021 r.

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2023 r. wydanym w sprawie P 12/22, Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 15zzr¹ ust. 1 specustawy COVID jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy przesądzał już, że wyrok ten jest wiążący i wywołuje skutki prawne. Ten wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie jest bowiem dotknięty wadą w postaci wydania go z udziałem osób powołanych na sędziów tego Trybunału na miejsca już wcześniej zajęte. Nie dotyczy go zatem wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 7 maja 2021 r. wydany w sprawie *Xero Flor przeciwko Polsce* (skarga nr 4907/18), w którym uznano, że rozstrzygnięcie sprawy przez skład orzekający Trybunału Konstytucyjnego z udziałem osoby wybranej na miejsce już zajęte narusza art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, ponieważ taki organ nie spełnia wymogu „sądu ustanowionego ustawą”. Do wyroku TK wydanego w sprawie P 12/22 nie można też zastosować wykładni prawa przyjętej w tym względzie przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 13 grudnia 2023 r., I KZP 5/23 (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 października 2024 r., II KK 320/22; z dnia 14 stycznia 2025 r., V KA 1/25). W oparciu o ten wyrok Trybunału Konstytucyjnego Sąd Najwyższy wznawiał już postępowania w trybie art. 540 § 2 k.p.k. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 października 2024 r., V KO 12/24; z dnia 7 października 2024 r., I KO 19/24).

Obliczając terminy przedawnienia karalności w tej sprawie należy także mieć na uwadze, że w wypadku czynu wyczerpującego znamiona dwóch albo więcej przepisów ustawy karnej, który stanowi przestępstwo podlegające kumulatywnej kwalifikacji prawnej (art. 11 § 2 k.k.), termin przedawnienia jego karalności wyznaczany jest, na podstawie art. 101 k.k., w oparciu o wysokość kary grożącej za to przestępstwo określonej w myśl art. 11 § 3 k.k. albo inne przesłanki wymienione w przepisach dotyczących terminu przedawnienia, a stosuje się go do całego kumulatywnie kwalifikowanego przestępstwa (por. uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 20 września 2018 r., I KZP 7/18, OSNK 2018, z. 11, poz. 72).

Jak już wspomniano w części historycznej uzasadnienia, wskazując na daty przedawnienia karalności poszczególnych przestępstw w odpowiedzi na wnioski, prokurator nie uwzględnił okresu wynikającego z pierwszego „przedłużenia covidowego”. Dokonując stosownych wyliczeń Sąd Najwyższy wziął jednak pod uwagę ten okres z przyczyn wyjaśnionych już w tym uzasadnieniu. Jednakże powyższa okoliczność, tj. doliczenie lub nie okresu pierwszego „przedłużenia covidowego”, nie ma wpływu na fakt i zakres wznowienia postępowania oraz uchylenia zaskarżonych wyroków.

Podsumowując, uwzględniając konieczność doliczenia okresu pierwszego „przedłużenia covidowego” do podstawowego, kodeksowego terminu przedawnienia karalności, jak również respektując skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego ze sprawy P 12/22, a więc pominięcie okresu drugiego „przedłużenia covidowego”, należy stwierdzić, co następuje.

Obrońca T. W. wskazał, że jego wniosek dotyczy przedawnienia karalności czynów z punktów VIII, XXI, LIII, LV, LXXXVII i XCIV aktu oskarżenia. Co do przedawnienia karalności tych czynów Sąd Najwyższy ustalił, co następuje:

- czyny z punktów VIII, XXI i LV aktu oskarżenia stanowiły ciąg przestępstw przypisany w punkcie V wyroku Sądu I instancji. Czyny te zostały popełnione kolejno: w dniu 5 września 2006 r., w dniu 24 kwietnia 2007 r., w dniu 10 października 2007 r., wszystkie były kwalifikowane z art. 272 k.k., co oznacza, że podstawowy termin przedawnienia ich karalności to 5 lat (art. 101 § 1 pkt 4 k.p.k.). Zatem doszło do przedawnienia karalności czynów przypisanych w punkcie V wyroku Sądu I instancji przed wydaniem wyroku przez Sąd odwoławczy, albowiem wyrok ten został wydany

w dniu 22 września 2023 r., a karalność tych czynów przedawniła się kolejno: z dniem 21 października 2021 r.; z dniem 9 czerwca 2022 r.; z dniem 25 listopada 2022 r.;

- czyn z punktu LIII aktu oskarżenia został przypisany skazanemu w punkcie X wyroku Sądu I instancji; był to czyn kwalifikowany z art. 306 k.k., zatem podstawowy termin przedawnienia jego karalności wynosił 5 lat (art. 101 § 1 pkt 4 k.k.). Czyn ten został popełniony w październiku 2007 r., co oznacza, że do przedawnienia karalności doszło z dniem 16 grudnia 2022 r., czyli przed wydaniem wyroku przez Sąd odwoławczy;

- czyn z punktu LXXXVII aktu oskarżenia został przypisany skazanemu w punkcie XI wyroku Sądu I instancji (pierwotnie w punkcie XI omyłkowo wskazano na czyn z punktu LXXXVIII, co zostało skorygowane w punkcie I tiret trzecie wyroku Sądu odwoławczego), był to czyn kwalifikowany z art. 298 § 1 k.k., zatem podstawowy termin przedawnienia jego karalności wynosił 10 lat (art. 101 § 1 pkt 3 k.k.). Czyn ten został popełniony w dniu 14 kwietnia 2003 r., co oznacza, że do przedawnienia karalności doszło z dniem 30 maja 2023 r. Karalność tego czynu przedawniła się więc przed wydaniem wyroku przez Sąd odwoławczy;

- w punkcie XIII wyroku Sądu Okręgowego przypisano skazanemu czyn z punktu XCIV aktu oskarżenia, kwalifikowany z art. 298 § 1 k.k., popełniony w dniu 4 sierpnia 2002 r. Jest to czyn, dla którego podstawowy termin przedawnienia karalności wyznacza art. 101 § 1 pkt 3 k.k. (10 lat), a więc jego karalność przedawniła się z dniem 19 września 2022 r., czyli przed wydaniem wyroku przez Sąd odwoławczy.

Pomimo wskazania przez obrońcę konkretnych czynów, których karalność miała ulec przedawnieniu, Sąd Najwyższy dokonał analizy wszystkich czynów przypisanych skazanemu T. W.. Wyniki tej analizy prowadzą do wniosku, że w dacie orzekania przez Sąd odwoławczy, z uwzględnieniem kryteriów obliczania terminów przedawnienia karalności, zwłaszcza skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego wydanego w sprawie P 12/22, nie doszło do przedawnienia karalności innych przestępstw przypisanych skazanemu.

Z kolei w uzasadnieniu wniosku obrońcy G. J. wskazano, że kwestionowane jest przedawnienie karalności czynów przypisanych w punktach XXI i XXII wyroku Sądu I instancji. Sąd Najwyższy ustalił, że:

- w punkcie XXI przypisano skazanemu ciąg osiemnastu przestępstw, z których najwcześniejszy termin, od którego należy liczyć bieg terminu przedawnienia karalności to 22 lutego 2005 r. (czyn z punktu CXVI), zaś najpóźniejszy to 27 stycznia 2009 r. (czyn z punktu XXVII aktu oskarżenia). Czyny te kwalifikowano kumulatywnie, a najsurowszą kwalifikacją każdego z nich był przepis art. 286 § 1 k.k., zagrożony karą do 8 lat pozbawienia wolności (a zatem podstawowy, kodeksowy termin przedawnienia karalności to 15 lat – art. 101 § 1 pkt 2a k.k.). Tak więc przy uwzględnieniu wydłużenia okresu przedawienia o 10 lat (art. 102 § 1 k.k.) nie doszło do przedawnienia ich karalności ani w dacie wydania prawomocnego wyroku przez Sąd Apelacyjny w Krakowie, ani obecnie, w dacie orzekania przez Sąd Najwyższy w tej sprawie;

- w punkcie XXII przypisano skazanemu czyn kwalifikowany z art. 272 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełniony w dniu 13 lutego 2007 r. Jest to czyn zagrożony karą do 3 lat pozbawienia wolności, a więc podstawowy termin przedawnienia to 5 lat (art. 101 § 1 pkt 4 k.k.). Zatem doszło do przedawnienia karalności czynu przypisanego w punkcie XXII przed wydaniem wyroku przez Sąd odwoławczy, albowiem wyrok ten został wydany w dniu 22 września 2023 r., a karalność czynu przedawniła się z dniem 31 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy dokonał też analizy przedawnienia karalności czynu przypisanego G. J. w punkcie II, ustalając, że w dacie wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny termin karalności tego czynu nie upłynął.

Mając na względzie regulację art. 435 k.p.k., stosowaną odpowiednio w postępowaniu wznowieniowym na mocy art. 545 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy zbadał także sytuację prawną współskazanych w tej sprawie. Z tego względu, po wznowieniu postępowania, należało uchylić wyrok objęty wznowieniem także co do rozstrzygnięć dotyczących czynów przypisanych W. K. w punkcie XVIII wyroku Sądu Okręgowego. W tym punkcie zawarto rozstrzygnięcie o pociągnięciu skazanego do odpowiedzialności za ciąg przestępstw z punktów VIII, XXI i CXII aktu oskarżenia. Czyny te zostały popełnione kolejno: w dniu 5 września 2006 r., w dniu 24 kwietnia 2007 r., w dniu 15 października 2007 r., wszystkie były kwalifikowane z art. 272 k.k., co oznacza, że podstawowy termin przedawnienia ich karalności to 5 lat (art. 101 § 1 pkt 4 k.p.k.). Zatem doszło do przedawnienia karalności czynów przypisanych w

punkcie XVIII wyroku Sądu I instancji przed wydaniem wyroku przez Sąd odwoławczy, albowiem wyrok ten został wydany w dniu 22 września 2023 r., a karalność tych czynów przedawniła się kolejno: z dniem 21 października 2021 r.; z dniem 9 czerwca 2022 r.; z dniem 30 listopada 2022 r. Jednocześnie Sąd Najwyższy ustalił, że nie doszło do przedawnienia karalności przestępstw przypisanych W. K. w punktach II i XVII wyroku Sądu Okręgowego.

Sąd Najwyższy stwierdził również, że nie doszło do przedawnienia karalności żadnego z czynów przypisanych w tej sprawie współskazanemu A. W. .

Zgodnie z art. 540 § 2 k.p.k. postępowanie wznawia się na korzyść strony, jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Niewątpliwie Trybunał Konstytucyjny w wyroku w sprawie P 12/22 stwierdził o niezgodności z Konstytucją RP „przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie”, bowiem wyłącznie z uwagi na obowiązywanie art. 15z¹ ust. 1 specustawy COVID nie doszło do przedawnienia karalności w chwili orzekania przez Sąd odwoławczy. Uwzględniając tę okoliczność, jak również powyższe ustalenia dotyczące terminów przedawnienia karalności poszczególnych czynów, należało wznowić postępowanie na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. i uchylić oba wyroki wydane w sprawie: w stosunku do T. W. co do rozstrzygnięć dotyczących czynów przypisanych w punktach V, X, XI i XIII wyroku Sądu I instancji, zaś w stosunku do G. J. co do rozstrzygnięć dotyczących czynu przypisanego w punkcie XXII wyroku Sądu I instancji, a także co do W. K. co do rozstrzygnięć dotyczących ciągu przestępstw przypisanego w punkcie XVIII wyroku Sądu I instancji i w tym zakresie umorzyć postępowanie.

Końcowo należy podkreślić, że uchylenie zaskarżonego wyroku co do poszczególnych kar jednostkowych oznacza równocześnie rozwiązanie węzła kary łącznej. Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, kara łączna zostaje rozwiązana wraz z uchyleniem orzeczeń co do jednej z kar jednostkowych, w związku z czym zbędne jest uchylenie wyroku w części dotyczącej tej kary. W przypadku uchylenia jednej z kar jednostkowych, rozstrzygnięcie o karze łącznej traci moc *ex lege*, a zatem nie ma konieczności zawierania w wydanym wyroku rozstrzygnięcia o uchyleniu orzeczenia o karze łącznej (zob. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V KK 617/19; zob. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., II KK 127/17; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2011 r., III KO 78/11).

Wyrok Sądu Okręgowego zawierał szereg rozstrzygnięć akcesoryjnych, dotyczących przepadku lub środków kompensacyjnych (punkty IX, XXIX, XXX, XXXI, XXXII, XXXIII, XXXIV, XXXV i XXXVI wyroku Sądu Okręgowego). Część z nich została zmieniona w postępowaniu odwoławczym (punkty od II.6. do II.11. wyroku Sądu Apelacyjnego). W przytoczonych punktach wyroków wskazano, że rozstrzygnięcia te odnosiły się także do oskarżonych, w stosunku do których wznowiono postępowanie w tej sprawie, jednakże nie zawarto informacji, w powiązaniu z którymi konkretnie czynami przedmiotowe środki zostały orzeczone. Jednakże analiza uzasadnienia wyroku Sądu I instancji, jak również zakresu rozstrzygnięć zawartych w wyroku Sądu odwoławczego prowadzi do wniosku, że żaden z tych środków nie stanowił rozstrzygnięcia powiązanego z którymkolwiek z czynów, co do którego wyrok został uchylony, a postępowanie ostatecznie umorzone.

Rozstrzygnięcie o zwrocie opłaty T. W. uzasadnia art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 123).

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.

Andrzej Stępka

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Eugeniusz Wildowicz

[SOP]

[r.g.]